

Enligt till akten hörande sändlista

Förslag till beslut om fastställande av vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Gälleråsens grundvattentäkt i Karlskoga kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att ett område i anslutning till grundvattentäkten Gälleråsen på fastigheten Aggerud 2:96 i Karlskoga kommun ska förklaras som vattenskyddsområde. Skyddsområdet är indelat i vattentäktsson, primär skyddszon och sekundär skyddszon. Skyddsområdets utbredning framgår av bifogad karta (bilaga 1).

Sökande om inrättande av vattenskyddsområdet, huvudman för vattentäkten och i vars intresse vattenskyddsområdet fastställts är VA-Bolaget i Karlskoga AB, det kommunala bolaget som hanterar vatten och avlopp i Karlskoga kommun.

Syftet med vattenskyddsområdet är att förstärka det långsiktiga skyddet av dricksvattenförsörjning i Karlskoga kommun genom att säkerställa att påverkan eller risk för påverkan på Gälleråsen vattentäkt inte uppstår så att vattnet kan användas efter normalt reningsförfarande. Det hittills gällande vattenskyddsområdet och tillhörande skyddsföreskrifter som beslutades av Länsstyrelsen 1997 har bedömts inte uppfylla de behov som finns idag. Ett förslag för revidering har därför tagits fram av sökanden.

För att tillgodose syftet meddelar Länsstyrelsen skyddsföreskrifter för vattenskyddsområdet. Föreskrifterna gäller omedelbart även om de överklagas. Föreskrifterna träder i kraft en månad efter beslutsdatum.

Tillstånd och anmälan enligt föreskrifter i detta beslut ska prövas av den kommunala nämnd som har till uppgift att fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Dispenser hanteras av Länsstyrelsen i Örebro.

Länsstyrelsen beslutar även att upphäva vattenskyddsområdet och tillhörande skyddsföreskrifter för vattentäkten i Gälleråsen, Karlskoga kommun som fastställdes av Länsstyrelsen den 10 juni 1997 (18FS 1997:72). Skyddsföreskrifterna som beslutades 1997 upphör att gälla i och med att föreskrifterna i detta beslut träder i kraft.

Skyddsföreskrifter

Nedan angivna föreskrifter ska gälla inom det vattenskyddsområde som anges på bifogad karta. Vattenskyddsområdet är indelat i vattentäktzon, primär skyddszon och sekundär skyddszon.

§1 Definitioner

Avfall definieras enligt 15 kap. miljöbalken och i avfallsförordningen.

Med *befintlig verksamhet* avses den verksamhet som bedrivs när dessa föreskrifter träder i kraft.

Med *biobränsle* avses den definition som anges i förordning (2011:1480) om elcertifikat.

Farligt gods och *transport* av sådant gods definieras i lag (2006:263) om transport av farligt gods.

Med *fordon* avses varje motordrivet transportmedel som kan framföras på mark, vatten eller is.

Med *förorenade massor* avses massor från ett förorenat område eller efterbehandlingsobjekt. Det vill säga från ett område, en deponi, mark, grundvatten eller sediment som är förorenat och vars föroreningshalter påtagligt överskrider lokal/regional bakgrundshalt. Vad som avses med förorenade massor kan därför variera mellan olika platser och får avgöras av den kommunala tillsynsmyndigheten för frågor som rör förorenad mark. Även snö från snöröjning avses.

Med *hantering* avses i dessa föreskrifter en verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, spridning, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Med *husbehovstäkt* avses all brytning av jord, berg och torv för markinnehavarens husbehov. Som sådan räknas inte täkt där det utbrutna materialet används som ersättning för tjänster, avyttras eller på annat sätt utnyttjas kommersiellt. (se även materialtäkt)

Med *hushållspillvatten* avses bad-, disk-, tvätt- och toalettvatten.

Med *normalt husbehov* avses sådant behov som uppkommer i det egna hushållet och som inte är förknippat med kommersiellt bruk.

Husbehov begränsas vid hantering av enstaka förpackningar av de största storlekarna en enskild konsument kan köpa i detaljhandeln. Tillfällig förvaring av större mängder färg, exempelvis i samband med målning av ett enskilt bostadshus skall också anses vara hantering för husbehov.

Kemiskt bekämpningsmedel definieras i 14 kap. miljöbalken.

Med *materialtäkt* avses täkt av, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter, samt täkt av berg. (se även husbehovstäkt).

Miljöfarlig verksamhet och *avloppsvatten* definieras i 9 kap. miljöbalken.

Med *schaktningsarbeten* avses här sänkning av markytan på ett område för större anläggningsarbete än grundläggning av en enskild villa.

Med *sällskapsdjur* avses i dessa föreskrifter djur som används för sällskap och som i allmänhet huvudsakligen vistas inomhus.

Med *upplag* avses plats på marken eller i vattnet för uppläggning och förvaring.

Med *permanenta upplag* avses upplag som finns på samma plats längre tid än ett år eller återkommande på samma plats under kortare perioder.

Med *tillfälliga upplag* avses upplag som ej är återkommande på samma plats eller finns på samma plats kortare tid än ett år.

Med *uppställning* avses uppställning/parkering med en varaktighet av mer än två timmar.

§2 Vattentäktszon

All annan verksamhet än den som erfordras för att bedriva vattentäktsverksamhet är förbjuden. Vattentäktszonen får endast disponeras av vattentäktsinnehavaren.

§3 Petroleumprodukter

Primär skyddszon:

Hantering av större mängd petroleumprodukter än 50 liter är förbjuden.

Undantaget från förbud är tankning av fordon, cisterner och dylikt.

Undantaget från förbud är drivmedel och andra petroleumprodukter i fordon (inkl. arbetsmaskiner) nödvändiga för fordonets drift.

Undantaget från förbud är även lagring av petroleumprodukter på befintlig lagringsplats. För sådan lagring krävs tillstånd.

Sekundär skyddszon:

Hantering av petroleumprodukter i större mängd än 250 liter får inte förekomma utan tillstånd.

Undantaget från krav på tillstånd är hantering av petroleumprodukter för uppvärmning av befintliga bostads- och jordbruksfastigheter.

Undantaget från krav på tillstånd är tankning av fordon, cisterner och dylikt.

Undantaget från krav på tillstånd är drivmedel och andra petroleumprodukter i fordon (inkl. arbetsmaskiner) nödvändiga för fordonets drift.

§4 Bekämpningsmedel och växtnäringsämnen

Primär skyddszon:

Hantering av kemiska bekämpningsmedel är förbjuden. Undantaget från förbud är privatpersons hantering för normalt husbehov.

Jord- eller vattenslagning av med bekämpningsmedel behandlade plantor är förbjuden.

Etablering av lagringsplatser för växtnäringsämnen är förbjuden. Hantering av växtnäringsämnen får inte förekomma utan tillstånd. Undantaget från förbud och krav på tillstånd är privatpersoners hantering för normalt husbehov.

Sekundär skyddszon:

Hantering av kemiska bekämpningsmedel får inte förekomma utan tillstånd. Undantaget från krav på tillstånd är privatpersons hantering för normalt husbehov.

Lagring av växtnäringsämnen får inte förekomma utan tillstånd. Spridning av stallgödsel och slam får inte förekomma utan tillstånd. Undantaget från krav på tillstånd är privatpersoners hantering för normalt husbehov.

§5 Djurhållning

Primär skyddszon:

Hållning (inkl. bete) av pälsdjur eller fjäderfä, som inte är sällskapsdjur, samt av hov- och klövbärande djur, får inte förekomma utan anmälan.

§6 Avverkning och upplag av timmer

Primär skyddszon:

Avverkning, annan än med handhållna redskap, får inte förekomma utan anmälan.

Permanent upplag av bark, flis, spån, timmer och liknande är förbjudna, med undantag för bark- och timmerupplag med tät täckning. Permanent bark- och timmerupplag med tät täckning samt tillfälliga upplag av bark, flis, spån, timmer och liknande får inte förekomma utan tillstånd. Undantaget från förbud och tillståndsplikt är privatpersoners upplag för normalt husbehov.

Sekundär skyddszon:

Permanent upplag av bark, flis, spån, timmer och liknande får inte förekomma utan tillstånd. Undantaget från tillståndsplikt är privatpersoners upplag för normalt husbehov.

§7 Avloppsvatten samt hantering av avfall

Primär skyddszon:

Inrättande av avloppsanordningar för behandling av hushållspillvatten från enstaka hushåll och från gemensamhetsanläggningar är förbjudet.

För ändring, som är anmälningspliktig enligt 14 § förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899), av avloppsanordning krävs tillstånd.

Upplag av avfall, massor med okänd miljöstatus eller massor som är förorenade är förbjudna.

Sekundär skyddszon:

För ingrättande av avloppsanordningar för behandling av hushållspillvatten från enstaka hushåll och från gemensamhetsanläggningar krävs tillstånd.

För ändring, som är anmälningspliktig enligt 14 § förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899), av avloppsanordning krävs tillstånd.

För upplag av avfall, massor med okänd miljöstatus eller massor som är förorenade krävs tillstånd.

§8 Väghållning

Primär skyddszon:

Upplag av asfalt, oljegrus och vägsalt är förbjudna.

Spridning av salt för dammbindning får inte förekomma utan anmälan.

Sekundär skyddszon:

Upplag av asfalt, oljegrus och vägsalt får inte förekomma utan tillstånd.

§9 Tåktverksamhet och andra schaktningsarbeten

Primär skyddszon:

Materialtåkt (grus-, eller bergtåkt eller liknande) som inte fordrar tillstånd enligt miljöbalken, t.ex. husbehovståkt, får inte förekomma utan tillstånd. Övriga materialtåkter är förbjudna.

Schaktningsarbeten, till större djup än 3 m eller inom en större yta än 200 m², muddring, pålning, spontning och underjordsarbete får inte utföras utan tillstånd.

Utfyllnad i mark med massor av okänd miljöstatus eller av massor som är förorenade är förbjuden.

Sekundär skyddszon:

Materialtåkt (grus-, eller bergtåkt eller liknande) som inte fordrar tillstånd enligt miljöbalken, t.ex. husbehovståkt, får inte förekomma utan tillstånd.

Schaktningsarbeten, till större djup än 3 m eller inom en större yta än 200 m², pålning, spontning och underjordsarbete får inte utföras utan anmälan.

Utfyllnad i mark med massor av okänd miljöstatus eller av massor som är förorenade är förbjuden.

§10 Energianläggningar och uttag av grundvatten

Primär skyddszon:

Inrättande av anläggningar för utvinning eller lagring av värme eller kyla ur mark och grundvatten är förbjudet.

Inrättande av anläggningar för uttag av grundvatten är förbjudet.

För befintliga anläggningar för uttag av grundvatten krävs anmälan.

Sekundär skyddszon:

Anläggningar för utvinning eller lagring av värme eller kyla ur mark och grundvatten får inte inrättas utan tillstånd.

Anläggningar för uttag av grundvatten får inte inrättas utan tillstånd.

För befintliga anläggningar för uttag av grundvatten krävs anmälan.

§11 Uppställning av farligt gods

Primär skyddszon:

Uppställning av fordon med farligt gods, på annan plats än av kommunen anvisad, får inte ske utan tillstånd.

Sekundär skyddszon:

Uppställning av tankbilar med farligt gods, på annan plats än av kommunen anvisad, får inte ske utan tillstånd.

§12 Fordonstvätt

Primär och sekundär skyddszon

Fordonstvätt med avfettningsmedel eller därmed jämförlig produkt, på andra platser än i för ändamålet avsedd anläggning med olje- eller bensinavskiljare, är förbjuden.

§13 Miljöfarlig verksamhet

Primär skyddszon:

Nyetablering av miljöfarlig verksamhet är förbjuden. Förbudet gäller inte om det är uppenbart att den miljöfarliga verksamheten kan bedrivas utan risk för negativ påverkan på grundvatten.

Sekundär skyddszon:

För nyetablering av miljöfarlig verksamhet som är anmälningspliktig enligt 9 kap. miljöbalken krävs tillstånd.

För nyetablering av miljöfarlig verksamhet som inte är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt 9 kap. miljöbalken krävs anmälan.

Tillstånd eller anmälan enligt ovan krävs inte om det är uppenbart att den miljöfarliga verksamheten kan bedrivas utan risk för negativ påverkan på grundvatten.

§14 Allmänna bestämmelser

a. Ikraftträdande

Skyddsföreskrifterna träder i kraft en månad efter beslutsdatum. Enligt 7 kap. 22 § miljöbalken ska skyddsföreskrifterna gälla från denna tidpunkt även om de överklagas.

Följande gäller för verksamheter som har påbörjats innan föreskrifterna har trätt i kraft och som omfattas av förbud enligt dessa föreskrifter och som inte är förbjudna enligt äldre föreskrifter. Trots att förbudet införs får verksamheterna fortsätta intill dagen två år efter Länsstyrelsens beslut. Därefter får verksamheter som omfattas av förbud inte bedrivas.

Följande gäller för verksamheter som har påbörjats innan föreskrifterna har trätt i kraft och som antingen omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt dessa föreskrifter men inte omfattas av tillstånd eller har anmälts enligt äldre föreskrifter. Trots att tillstånds- eller anmälningsplikten införs får verksamheterna fortsätta till och med dagen ett år efter Länsstyrelsens beslut. Därefter får verksamhet som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt bedrivas endast om den som bedriver verksamheten senast den dagen har lämnat in en ansökan om tillstånd respektive gjort en anmälan till den kommunala nämnden för miljö- och hälsofrågor.

Verksamheter som hantering av kemiska bekämpningsmedel, jord- eller vattenslagning av med kemiska bekämpningsmedel behandlade plantor, spridning av stallgödsel och slam, avverkning, uppställning av tankbil med farligt gods och fordonstvätt betraktas inte som verksamheter som har påbörjats innan föreskrifterna har trätt i kraft.

b. Tillstånd och anmälan

Ansökan om tillstånd samt anmälan enligt föreskrifterna skall göras till den kommunala nämnden för miljö- och hälsofrågor. Därvid kan den kommunala nämnden för miljö- och hälsofrågor föreskriva villkor för verksamheten. En förutsättning för tillstånd är att verksamhetsutövaren kan visa att verksamheten kan utföras utan risk för skada för yt- eller grundvattenförekomsten. Innan beslut meddelas ska den kommunala nämnden för miljö- och hälsofrågor höra vattentäktens huvudman. Anmälan skall göras minst tre veckor innan anmälningspliktig verksamhet påbörjas.

Tillstånd och anmälan enligt dessa skyddsföreskrifter krävs inte för verksamheter som har tillståndsprovats eller skall tillståndsprovats enligt 9 kap. (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), 11 kap. (vattenverksamhet) eller 12 kap. miljöbalken (jordbruk och annan verksamhet) eller enligt förordning utfärdad med stöd av dessa kapitel i miljöbalken.

c. Dispensmöjligheter

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen i Örebro län meddela dispens från föreskrifterna. Innan ett dispensbeslut meddelas ska Länsstyrelsen höra vattentäktens huvudman samt den kommunala nämnden för miljö- och hälsofrågor. En dispens kan förenas med villkor.

d. Vattentäktsverksamhet

Föreskrifterna utgör inte hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för vattentäktsverksamhetens bedrivande.

e. Skyltning

Vid väggräns till skyddsområdet och invid vägar som passerar genom området skall sättas upp skyltar som utmärker vattenskyddsområdet. Huvudmannen ansvarar för att vattenskyddsområdet utmärks med skyltar.

För uppsättande av skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde, inom ett avstånd av 50 meter från vägområdet, krävs enligt 46 § väglag (1971:948) länsstyrelsens tillstånd.

Där petroleumprodukter eller andra för vattnet skadliga ämnen (se § 3) hanteras, skall skylt uppsättas som erinrar om vattenskyddsområdets existens. Skyltarna tillhandahålls av huvudmannen.

f. Överträdelse och påföljd

Överträdelse av skyddsföreskrifter kan medföra straffansvar enligt 29 kap 2 och 2 a §§ miljöbalken (1998:808).

Allmänna upplysningar till skyddsföreskrifterna

Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

I miljöbalkens 2 kap. finns allmänna hänsynsregler som bland annat innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidtaga sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången skyldiga att vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller förhindra skadan.

Tillsynsmyndighet

Länsstyrelsen i Örebro län fastställer vattenskyddsområdet och skyddsföreskrifterna. Enligt miljötillsynsförordning (2011:13) är därmed Länsstyrelsen tillsynsmyndighet. Efter framställning av kommunfullmäktige får dock Länsstyrelsen överlåta tillsynsansvaret åt den kommunala nämnd som handlägger miljö- och hälsofrågor.

Hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor

I Naturvårdsverkets föreskrifter, NFS 2021:10, om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor, ställs särskilda krav inom vattenskyddsområde. Cistern i och ovan mark samt rörledningar och slangledningar och lösa behållare skall ha sekundärt skydd. Detta gäller dock inte cistern som är belägen i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt, om inte tillsynsmyndigheten anger annat. Vidare är det förbjudet att hantera mer än 150 liter brandfarliga vätskor eller spilloljor inom vattentäktzon, primär och sekundär skyddszon utan sekundärt skydd. Informationsskylt om ”vattenskyddsområde” skall vara uppsatt vid påfyllningsrör för cistern inom vattenskyddsområde.

Ersättning

Bestämmelser om ersättning för intrång i pågående markanvändning med mera finns i 31 kap. miljöbalken. En fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrifterna avsevärt försvårar pågående markanvändning. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Talan om ersättning eller krav på inlösen skall väckas hos miljödomstol inom ett år från det att det beslut på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft.

Skyddsföreskrifterna och övrig lagstiftning

Skyddsföreskrifterna meddelas med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken och har utformats med skyddsbehovet för Gälleråsen vattentäkt i fokus. Föreskrifterna är i många avseenden en tillämpning och tolkning av miljöbalkens intentioner som de uttrycks i miljöbalkens allmänna hänsynsregler. I vissa fall kan dock föreskrifterna leda till ett större krav på försiktighet än vad som följer av miljöbalkens allmänna hänsynsregler.

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum för dessa föreskrifter och som utökar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Beskrivning av ärendet

Samråd inför ansökan

Den 9 september 2008 höll sökanden ett samrådsmöte angående en planerad revidering av Gälleråsens vattenskyddsområde och inrättande av ett vattenskyddsområde för kommunens vattentäkt i Timsälven. Utöver sökanden deltog representanter från Länsstyrelsen i Örebro och Värmland, Karlskoga kommun, Karlskoga Energi och Miljö AB samt SWECO. När det gäller Gälleråsen diskuterades eventuella problem med överlappande gränser med Timsälvens vattenskyddsområde samt reglering av petroleumprodukter. Den 17 maj 2013 skickades underlag till ansökan in till Länsstyrelsen för förhandsgranskning enligt önskemål från samrådsmötet.

Informationsmöten

Under tiden underlag togs fram träffades en referensgrupp vid 4 tillfällen för att diskutera synpunkter. Berörda sakägare har fått information från sökanden genom fysisk utställning september 2009 samt digitalt mellan nov 2010 och april 2011. Den 14 dec 2010 hölls även ett informationsmöte med berörda lantbrukarna.

Ansökan

Sökanden inkom med en ansökan att inrätta ett vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter för Gälleråsens grundvattentäkt den 28 oktober 2013. Sökanden ansökte samtidigt att upphäva det gällande vattenskyddsområdet och skyddsföreskrifter för samma vattentäkt. Sökanden har angivit som skäl till ansökan att vattenskyddsområdet behövde uppdateras eftersom det befintliga vattenskyddsområdet inte är utformat efter gällande rekommendationer och bestämmelser.

Sökanden skickade samtidigt in en ansökan att inrätta ett vattenskyddsområde för deras råvattentäkt i Timsälven där ytvatten tas för att förstärka Gälleråsens vattentäkt. Planen var att pröva ärenden parallellt, men den 18 juni 2019 beslutade Karlskoga kommun att utreda alternativa ytvattentäkter och ärendet kring Timsälvens vattenskyddsområde avskrevs.

Ansökan innehöll ett förslag på vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter samt tekniskt underlag. Utöver dessa dokument inkluderades även en redogörelse för tidigare samråd med Länsstyrelsen samt protokoll från möten med en referensgrupp och möten med berörda sakägare, förslag till kontrollprogram, handlingar som stöder ägorätt till marken vid vattentäkten samt en förteckning över berörda fastigheter.

Vattenskyddsområde

Vattenskyddsområden kan delas in i flera skyddszoner om det förekommer skillnader i markanvändning eller skillnader i sårbarhet som ger skäl för olika restriktioner. Gälleråsens vattenskyddsområde har således delats in i tre zoner: vattentäktzon, primär skyddszon och sekundär skyddszon. Kartor över vattenskyddsområdet framgår i bilaga 1. Indelning i zoner har gjorts enligt metoden i Naturvårdsverkets handbok om vattenskyddsområde 2010:5. En del anpassningar har gjorts för att ta hänsyn till kända riskkällor och lokala geologiska förhållande. För att lättare kunna utläsa var gränsen för vattenskyddsområdet går har den i möjligaste mån förlagts till administrativa gränser såsom fastighets- eller kommungränser, naturliga gränser i landskapet såsom vägar eller vattendrag. Detta bedöms inte innebära någon begränsning av skyddet för vattentäkten.

Nedan följer en närmare beskrivning av de olika skyddszonernas avgränsning. En utförlig beskrivning kring uträkningen av zonerna finns i det till ansökan tillhörande tekniska underlaget.

Vattentäktzon

Syftet med vattentäktzonen är att säkra ett effektivt närskydd för vattentäkten genom att endast vattentäktsinnehavaren får tillgång till området. Vid Gälleråsen föreslås en vattentäktzon bestående av fyra mindre områden som ligger närmaste vattentäktens infiltrationsbassänger och brunnar. Vattentäktzonerna pekas inte ut på kartan, men dessa ligger främst på fastigheten Aggerud 2:96, som ägs av VA-bolaget i Karlskoga AB, men även mindre delar av Gälleråsen 1:145 och Gälleråsen 1:148. Undantaget är vägen som skär igenom brunnsområdet på fastigheten Aggerud 2:96 vilket exkluderas från vattentäktzonen. Fem meter runt överbyggnaden för Brunn 12 föreslås också ingå i vattentäktzonen.

Primär skyddszon

Den primära skyddszonen omfattar områden med störst skyddsbehov. Sådana kan vara områden med kort transporttid, områden med hög sårbarhet eller områden med många riskobjekt. Syftet med den primära zonen är att riskerna för akut förorening minimeras. En akut förorening ska hinna upptäckas och åtgärder vidtas innan föroreningen hinner nå vattentäktzonen med uttagsbrunnarna. Den primär skyddszonen för Gälleråsens vattenskyddsområde föreslås omfatta ett område där grundvattnets transporttid till uttagsbrunnarna bedöms underskrida 100 dygn. Inom detta område finns ett flertal betydande riskkällor och grundvattenmagasinet är mycket sårbart. Det föreslagna området är ungefär oförändrat jämfört med det beslutade vattenskyddsområdet från 1997.

Sekundär skyddszon

Syftet med den sekundära skyddszone är att bibehålla en hög grundvattenkvalitet eller förbättra kvaliteten. För Gälleråsen föreslås den sekundära zonen vara avgränsat av vattendelare längst norrut och söderut i åsen. I bredden omfattar den sekundära skyddszone hela tillrinningsområdet som inte omfattas av primär skyddszone.

Skyddsföreskrifter

Syftet med föreskrifterna är att skärpa de krav som redan gäller enligt grundläggande lagstiftning för att säkerställa skydd för dricksvattentakten. Det är bara inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter som får regleras i vattenskyddsbeslut. Det finns tre möjliga regleringsnivåer för inskränkningar: förbud, tillstånd och anmälan.

Ett förbud innebär att en verksamhet/åtgärd (enskilt eller tillsammans) bedöms riskera ge upphov till allvarliga eller irreversibla skador till vattentakten. Verksamheten ska i regel inte tillåtas. För att en verksamhet ska ha möjlighet att få dispens från ett förbud måste det finns särskilda skäl och verksamheten måste bedrivas på ett sätt som är förenligt med förbudets syfte.

För de föreskrifter där det krävs tillstånd är utgångspunkten att tillstånd i normalfallet helt eller delvis ska kunna medges. Syftet med kravet på tillstånd är att ge prövningsmyndigheten möjlighet att förena tillståndet med lämpliga villkor så att syftet med vattenskyddsområdet inte äventyras. Beslut om tillstånd behöver inväntas innan verksamheten kan påbörjas. Prövningsmyndigheten kan avslå tillståndsansökan om det är motiverat i det enskilda fallet.

Krav på anmälan innebär en skyldighet att lämna uppgifter om en kommande verksamhet/åtgärd. Tillsynsmyndigheten har därefter möjlighet att ingripa med förbud eller förelägga om särskilda försiktighetsåtgärder om det skulle behövas.

Föreskrifterna för Gälleråsens vattenskyddsområde har motiverats utifrån platsspecifika förhållanden och bedömda risker. I det tekniska underlaget som tillhör ansökan redovisas de geohydrologiska förhållanden som råder i området, en beskrivning av Gälleråsens vattentäkt samt riskbedömningar som har gjorts av kända och potentiella föroreningskällor. Tillsammans ligger detta underlag till grund för föreskrifterna. Hänsyn har också tagits till befintlig lagstiftning vilket framgår i den inskickade motivdokument.

Myndighetssamråd

Den 21 juni 2017 skickade Länsstyrelsen i Örebro län ut kommunens förslag på samråd till berörda myndigheter. Synpunkter kom in från Havs och vattenmyndigheten, Länsstyrelsen i Örebro län och Trafikverket. Sökanden har bemött de inkommande synpunkter och

gjort vissa förändringar och kompletteringar till förslaget. En sammanfattning av myndighetssamrådet finns i bilaga 2.

Föreläggande till sakägare att yttra sig

Ägare och innehavare av särskild rätt till marken har förelagts att senaste den 22 juni 2021 yttra sig över förslaget. Förelägandet delgavs till berörda fastighetsägare den 24 maj 2022. Okända sakägare delgavs genom kungörelsedelgivning i Karlskoga Tidning och Kuriren samt Post- och Inrikes Tidningar den 24 maj 2022. Under remisstiden har förslaget funnits tillgänglig hos Länsstyrelsen i Örebro läns och Karlskoga Energi och Miljö.

[I det slutgiltiga beslut kommer det att läggas till en beskrivning av inkommande synpunkter och hur sökanden bemötte dessa.]

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 7 kap. 21 § miljöbalken får Länsstyrelsen eller kommunen förklara ett mark- eller vattenområde som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt.

Länsstyrelsen eller kommunen, enligt 7 kap. 22 § miljöbalken, ska meddela sådana föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med området.

Inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på en skyddsbestämmelse får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses enligt 7 kap. 25 § miljöbalken.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen bedömer att förutsättningar uppfylls för att förklara ett område som vattenskyddsområde vid grundvattentillgången Gälleråsen. Grundvattnet används idag av Karlskoga kommun som huvudvattentäkt för dricksvattenförsörjning av Karlskoga och ytterligare ett antal samhällen i kommunen. I dagsläget saknas reservvattentäkt. Vattentäkten har därmed ett starkt behov av att skyddas nu och i framtiden.

Länsstyrelsen bedömer att underlaget är tillräckligt för att kunna motivera behovet av föreskrifterna och avgränsning av vattenskyddsområdet. Syftet med vattenskyddsområdet och tillhörande skyddsföreskrifter är att säkerställa att påverkan eller risk för påverkan på Gälleråsen vattentäkt inte uppstår så att vattnet efter normalt reningsförfarande kan användas för dricksvattenförsörjning. För att kunna tillgodose syftet har föreskrifter föreslagits som inskränker rätten att förfoga över fastigheter inom

vattenskyddsområdet. Behovet av reglering av verksamheter och åtgärder som kan påverka vattentäkten framgår i det tekniska underlaget och andra handlingar som har tagits fram av sökanden.

Konsekvensutredning

Innan Länsstyrelsen fattar beslut om ett vattenskyddsområde med ordningsföreskrifter som inskränker rätten att färdas och vistas inom ett område ska konsekvenserna av ordningsföreskrifterna utredas. Om Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning behöver ingen konsekvensutredning genomföras. En sådan bedömning behöver dokumenteras.

I nuvarande förslag till föreskrifter finns inga regleringar som kan betraktas som ordningsföreskrifter. I en tidigare version av föreskrifterna reglerades transport av farligt gods, vilket begränsade rätten att färdas fritt genom området och kunde därmed anses vara en ordningsföreskrift. Eftersom den regleringen nu har tagits bort anser Länsstyrelsen att det finns inget behov av en konsekvensutredning.

Intresseprövning

Vid prövning av frågor om skydd av områden ska hänsyn tas även till enskildas intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska uppnås. Länsstyrelsen anser att föreskrifterna är motiverade och utgör en avvägning mellan sakägarnas intressen och skyddsbehovet för vattentäkten. Gälleråsens vattentäkt är ett angeläget allmänt intresse. Täckten är en väsentlig del i kommunens dricksvattenförsörjning och i dagsläget saknas det alternativ eller reserv. Behovet av föreskrifterna har motiverats utifrån lokala förhållanden och en riskbedömning i tillrinningsområdet som framkommer i det tekniska underlaget och andra handlingar i ärendet.

Miljömål, Agenda 2030, Ramdirektiv för vatten

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av miljömålen och de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030. Beslut om vattenskyddsområde för Gälleråsen bidrar till miljö kvalitetsmålen ”Grundvatten av god kvalitet” och ”God bebyggd miljö” samt mål 6 om ”Rent vatten och sanitet” i Agenda 2030.

Beslutet är också i linje med Länsstyrelsens arbete med EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG). Enligt artikel 7 ska erforderligt skydd säkerställas för de vattenförekomster som används eller som är avsedda att användas i framtiden för uttag av dricksvatten som ger mer än 10 kubikmeter per dag i genomsnitt eller betjänar mer än 50 personer. Genom beslut om nytt vattenskyddsområde för Gälleråsen säkras skyddet för en vattenförekomst som uppfyller dessa kriterier.

Revideringen av vattenskyddsområdet bedöms också förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. miljöbalken.

Information

Det åligger såväl ägare som nyttjanderättshavare av fastighet och verksamhetsutövare inom vattenskyddsområdet att i berörda delar följa dessa föreskrifter. Länsstyrelsen anser att vattentäktens huvudman därför regelbundet men minst vart femte år bör informera om vattenskyddsområdet och dess föreskrifter och om vad som i övrigt kan medföra risk för vattenförorening.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon (010-224 80 00) eller via e-post (orebro@lansstyrelsen.se). Ange ärendets diarienummer (513-3129-2013) i ämnesraden för e-post.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

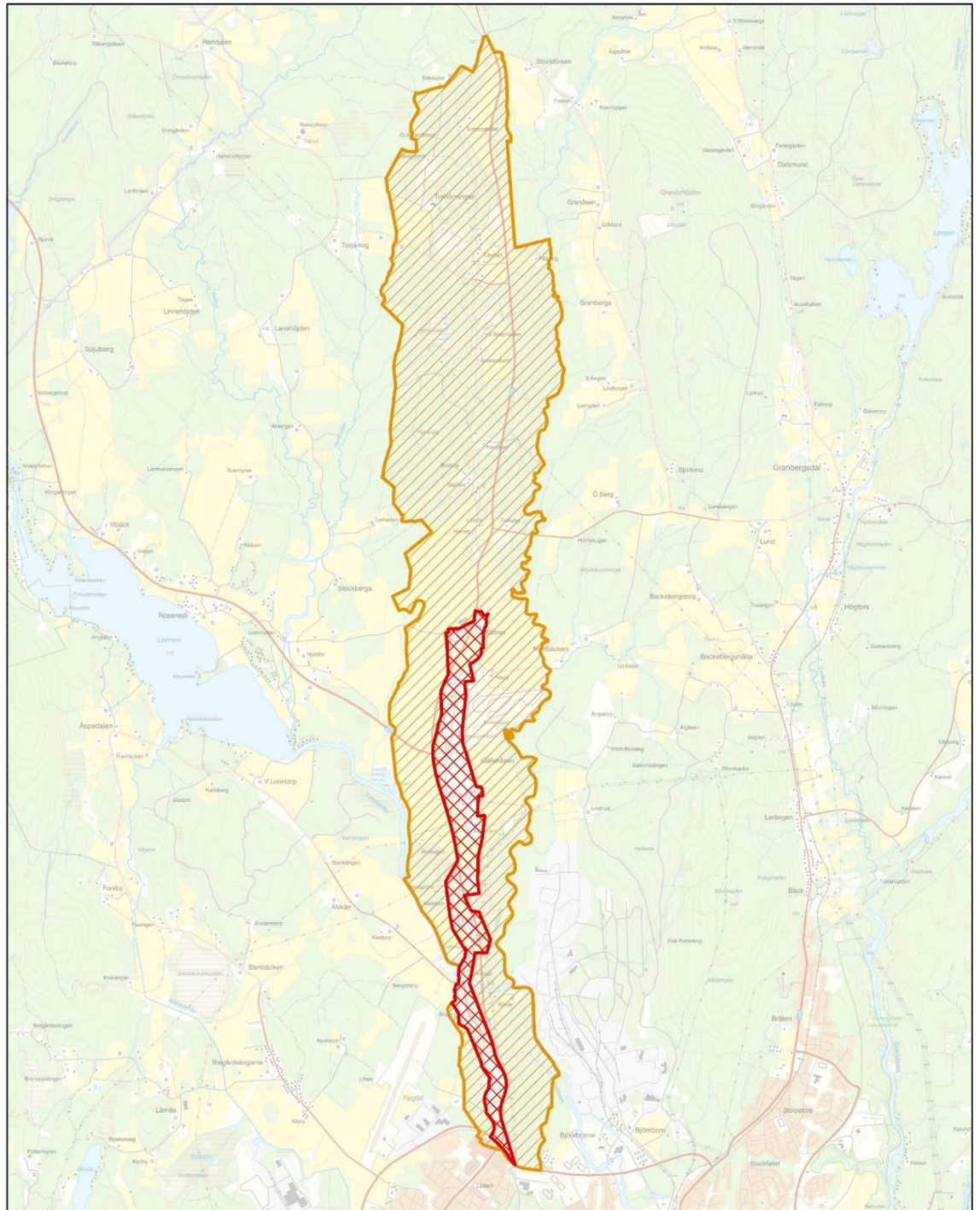
Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga 1: Kartor

Vattenskyddsområde Gälleråsen Översiktskarta Dnr 513-3129-2013

2022-03-08 Länsstyrelsen
Örebro län

 Primär skyddszon Sekundär skyddszon

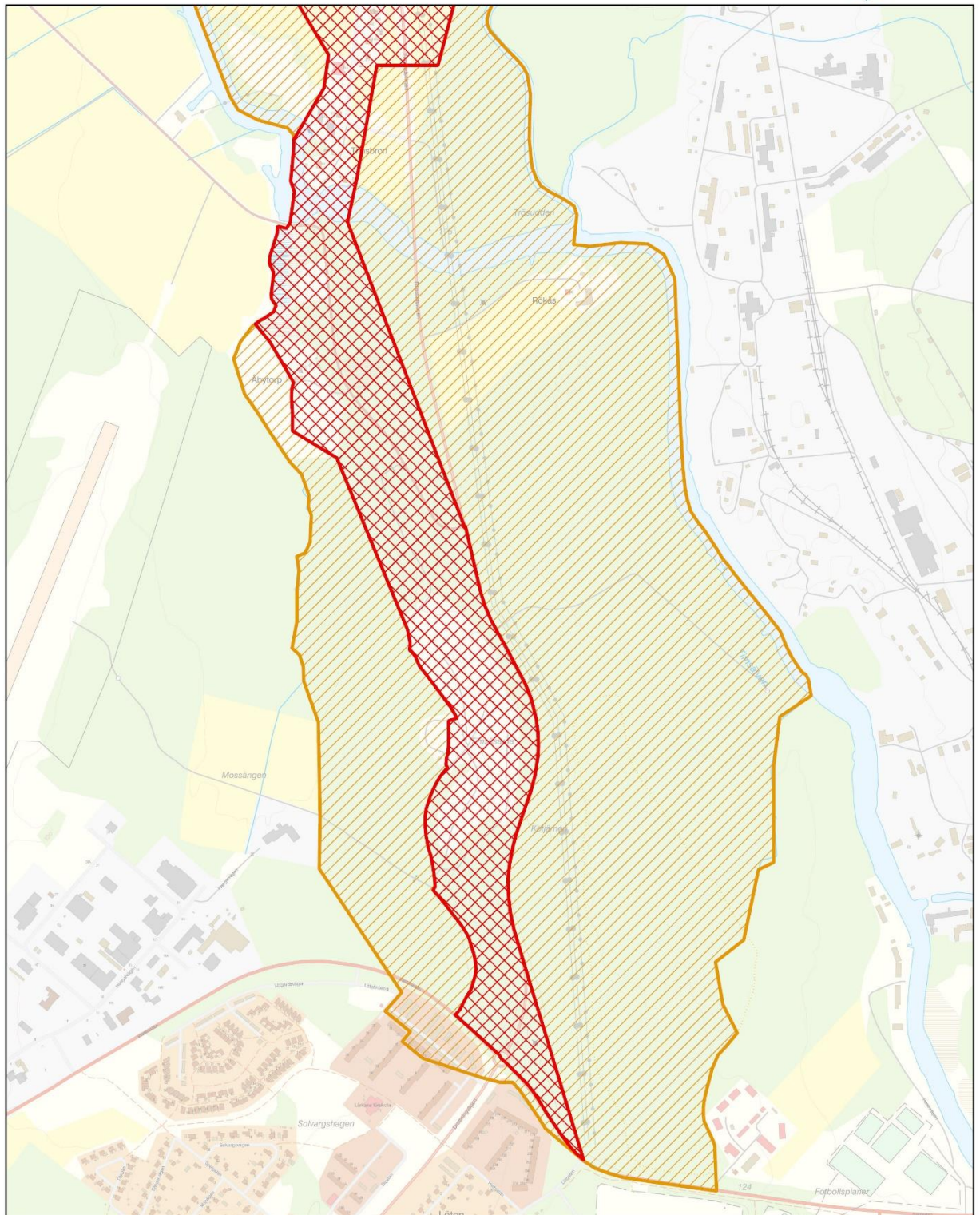
N 1:51 559 (A4) 0 1 2 4 km
SWEREF99 TM

© Länsstyrelsen i Örebro län
© Lantmäteriet

Vattenskyddsområde Gälleråsen

Detalj-karta. Dnr: 513-3129-2013

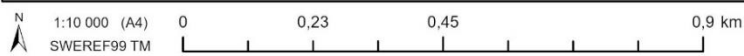
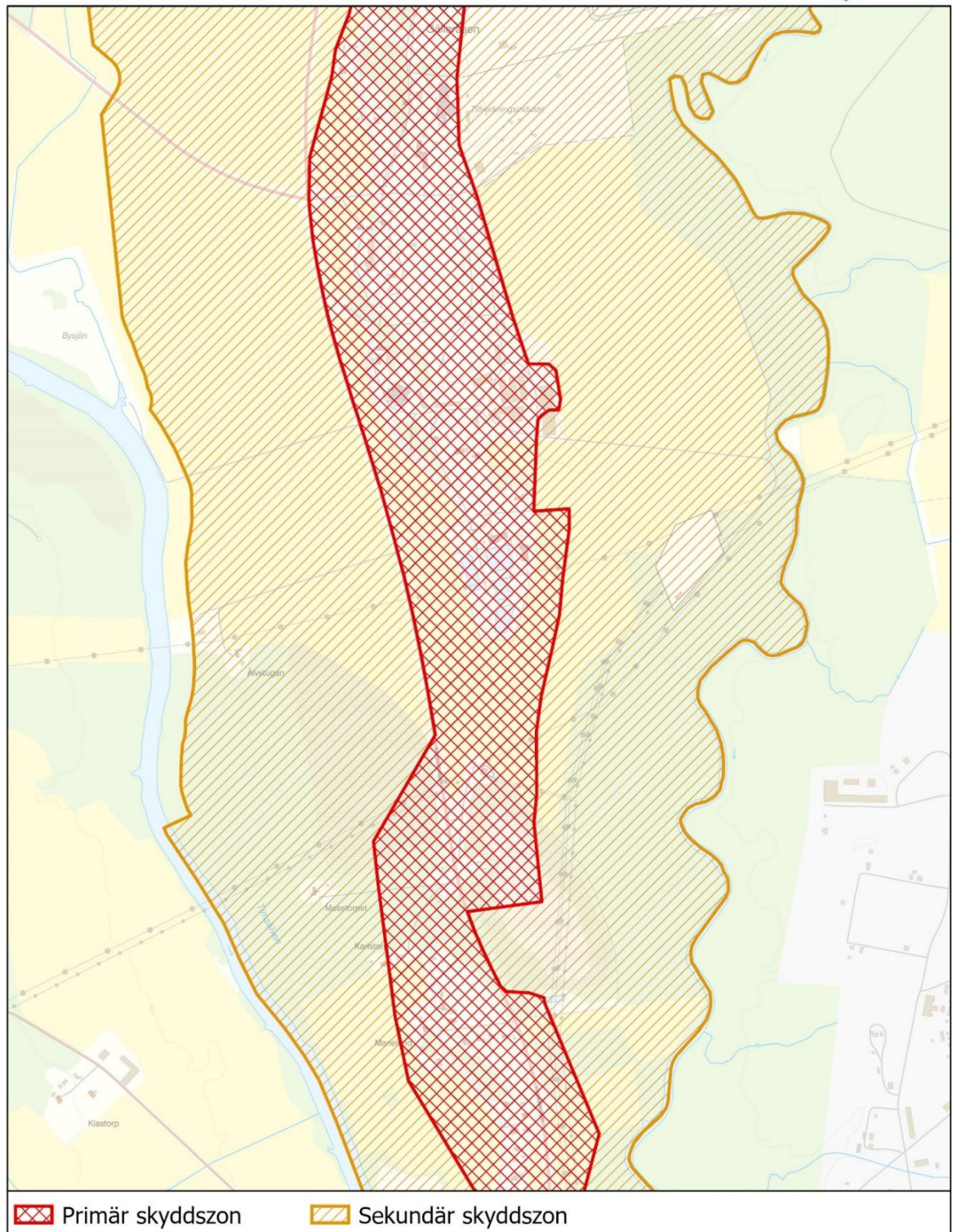
 Primär skyddszon   Sekundär skyddszon

N 1:10 000 (A4) 0 0,23 0,45 0,9 km
SWEREF99 TM

© Länsstyrelsen i Örebro län
© Lantmäteriet

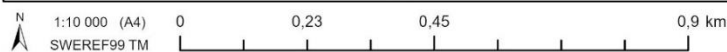
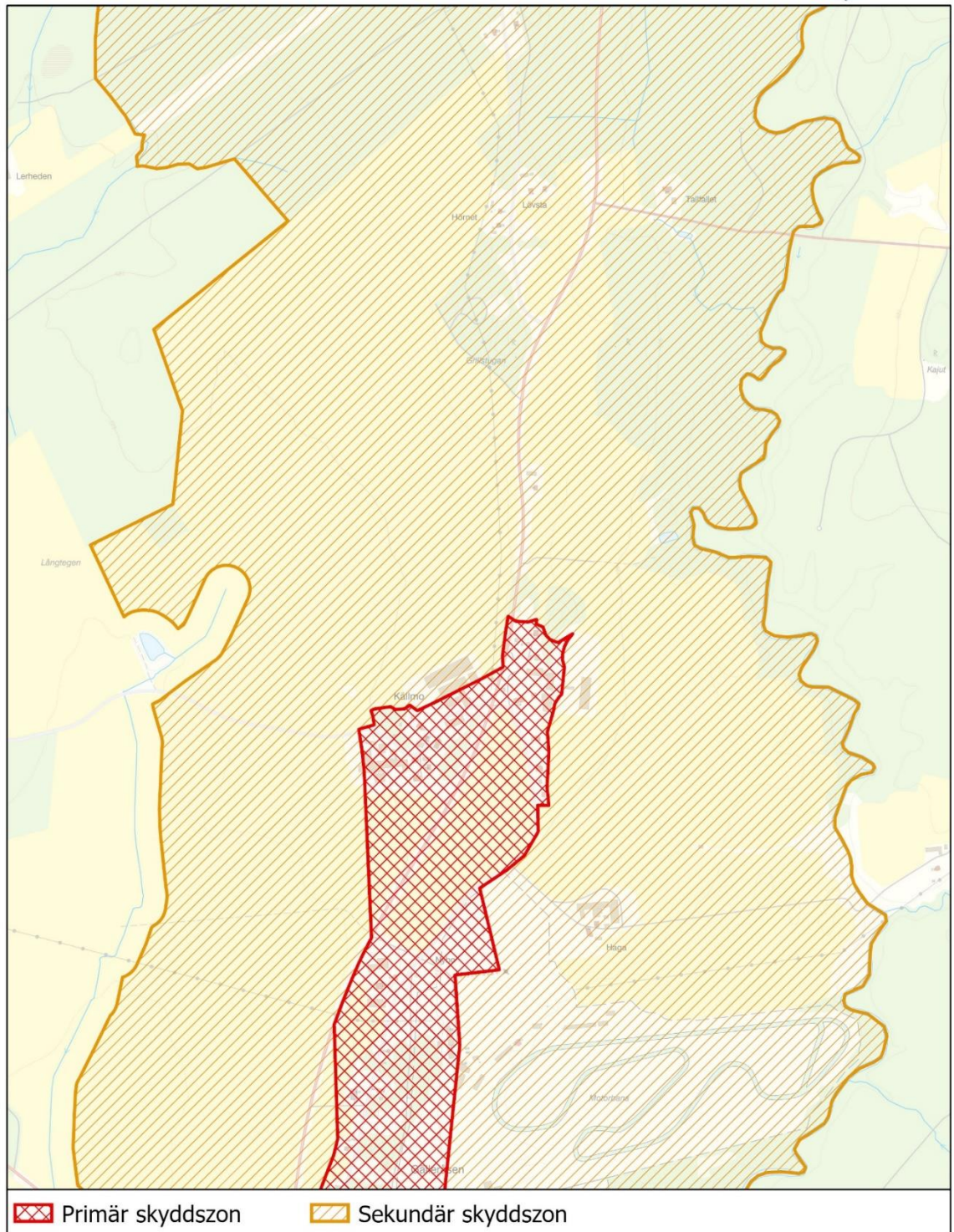

Vattenskyddsområde Gälleråsen
Detalj-karta. Dnr: 513-3129-2013

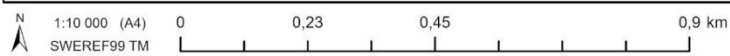
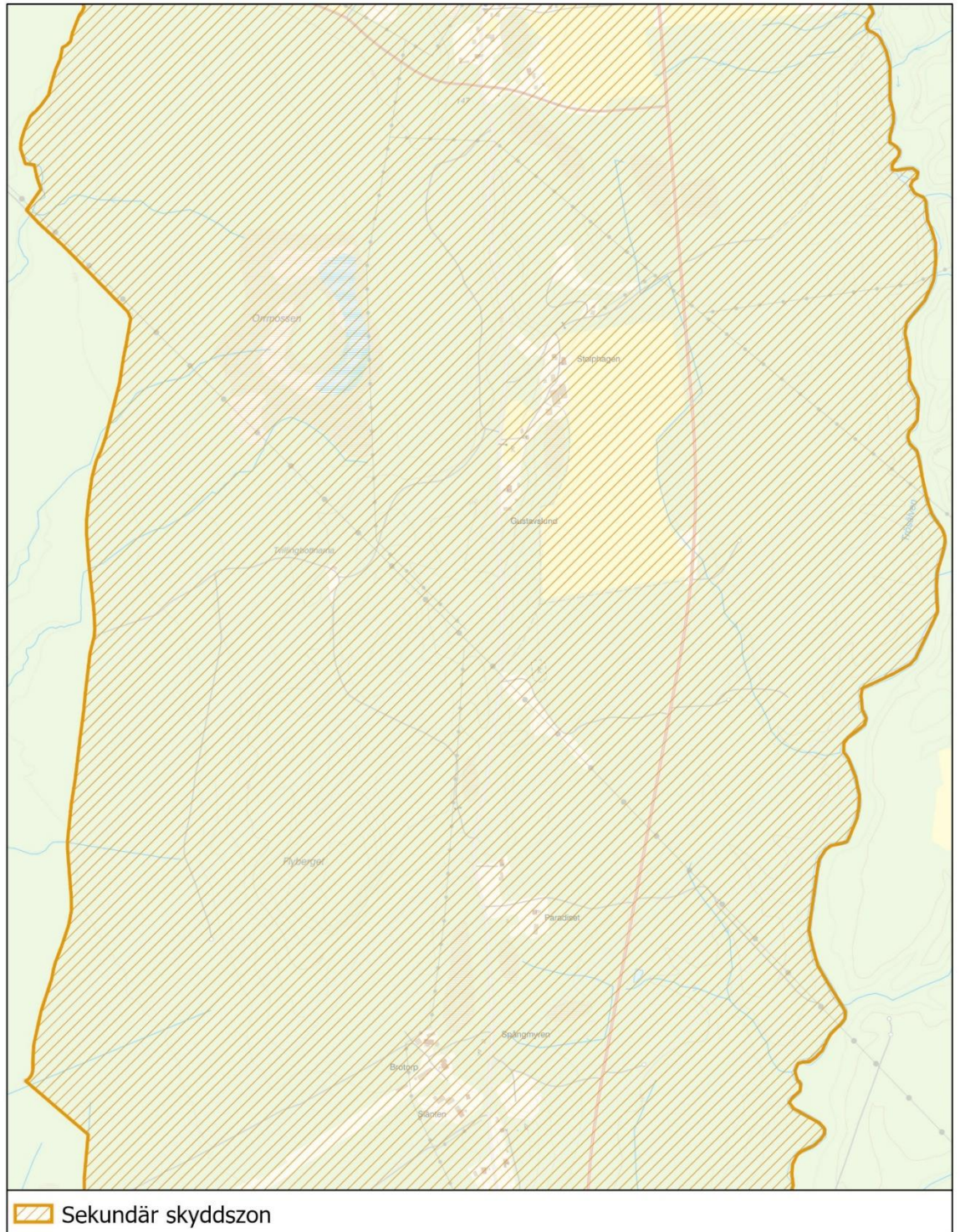

Vattenskyddsområde Gälleråsen
Detalj-karta. Dnr: 513-3129-2013

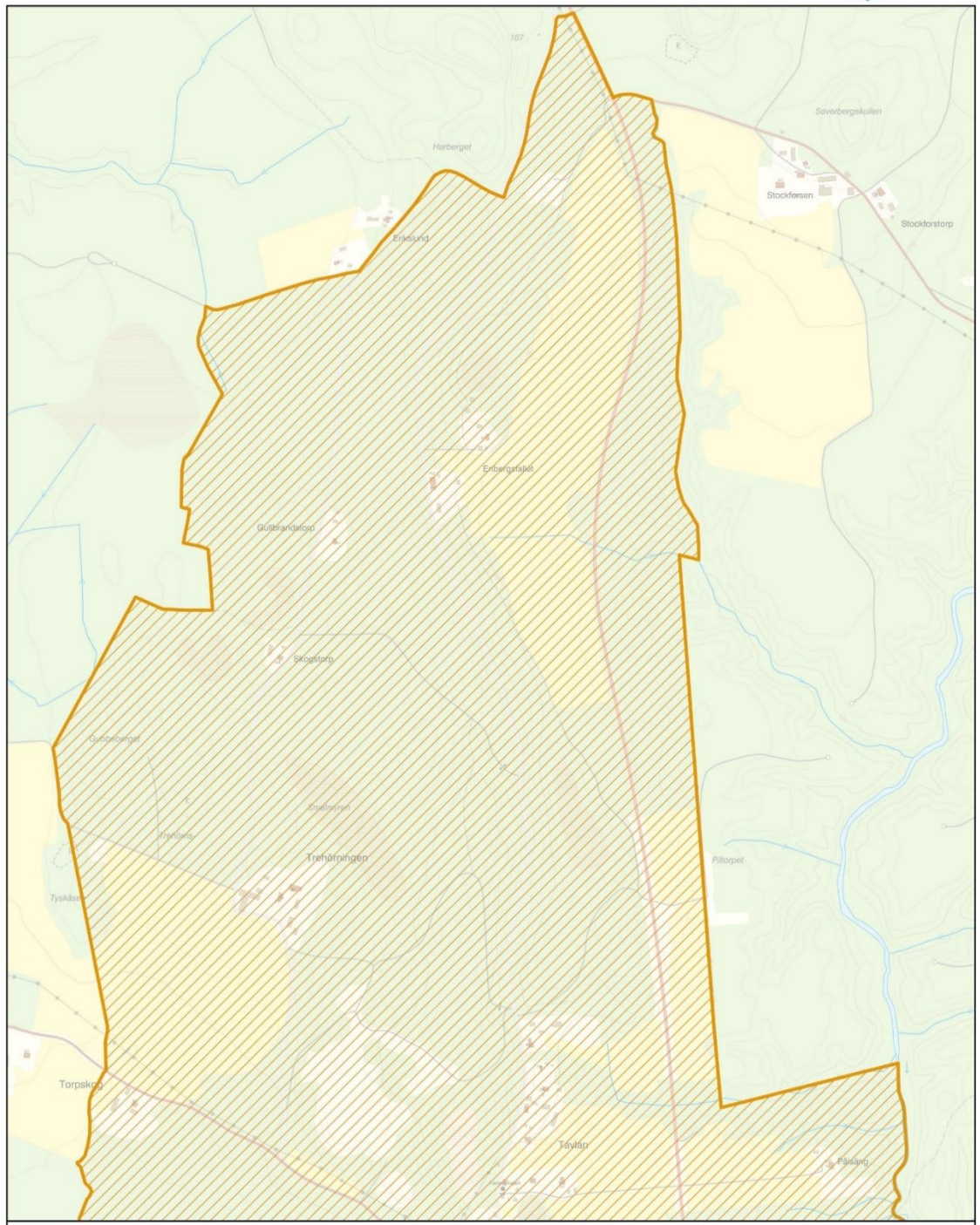

Vattenskyddsområde Gälleråsen
Detaljkaart. Dnr: 513-3129-2013

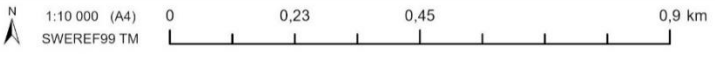

Vattenskyddsområde Gälleråsen
Detalj-karta. Dnr: 513-3129-2013

 Sekundär skyddszon

Bilaga 2: Sammanfattning av inkommande synpunkter och sökandens bemötande från myndighetssamråd

Havs och vattenmyndigheten (HaV)

Råvattenprover

HaVs synpunkt: Att inte ha några råvattenprover för Gälleråsen anses vara en stor brist när det gäller analys av påverkan och trender.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen instämmer och anser att det är viktigt att de utökade analyser av råvatten som finns med i förslag till kontrollprogram utförs.

Sökandens svar: Det råvatten som förbehandlas och infiltreras (d.v.s. vatten från Timsälven) provtas och analyseras. Vidare provtas och analyseras utgående dricksvatten, d.v.s. det konstgjorda grundvattnet. Vad som inte provtas och analyseras är (naturligt) grundvatten uppströms infiltrationsbassängerna. Vad som föreslås i bilaga 7 Förslag till kontrollprogram – Gälleråsen är provtagning och analyser av det grundvattnet.

Till vad som redovisas i bilaga 7 kan tilläggas att vatten från grundvattenbrunnarna med jämna mellanrum provtas och analyseras med avseende på mikrobiologiska och fys-kem parametrar.

§3 Petroleumprodukter

HaVs synpunkt: När det gäller reglering av petroleumprodukter (§3) är det svårt att utläsa vad som omfattas av förbudet och vad som är undantaget. (HaV föreslår att föreskriften ses över så att den blir enklare att följa). HaV påpekar att nya cistern-föreskrifter har tagits fram och föreslår att föreskrifterna bedöms utifrån dem.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelserna instämmer med HaV och föreslår att text formuleras om. Naturvårdsverkets nya cisternföreskrifter (NFS 2017:5) kommer att gälla fr.o.m. den 1 juli 2018.

Sökandens svar: Karlskoga kommuns och Karlskoga Energi & Miljö föreslår att föreskrifterna för primär skyddszon formuleras om till:

”Hantering av större mängd petroleumprodukter än 50 liter är förbjuden.

Undantaget från förbud är tankning av fordon, cisterner o.dyl.

Undantaget från förbud är drivmedel och andra petroleumprodukter i fordon (inkl. arbetsmaskiner) nödvändiga för fordonets drift.

Undantaget från förbud är även lagring av petroleumprodukter på befintlig lagringsplats. För sådan lagring krävs tillstånd.”

Föreskriften enligt ovan bedöms ha samma innebörd som tidigare, förutom att undantaget från förbud för hushållsändamål har exkluderats. Denna ändring bedöms inte vara av större betydelse, eftersom hantering av upp till 50 liter inte förbjuds.

Enligt NFS 2003:24 ska cisterner och lösa behållare med en sammanlagd lagrad volym som är större än 250 liter ha sekundärt skydd. Det generella kravet på sekundärt skydd gäller emellertid inte cisterner och lösa behållare med tillhörande rörledningar installerade på en plats som vid tidpunkten för installationen inte utgjorde vattenskyddsområde.

Genom NFS 2017:5 kommer det generella kravet på sekundärt skydd att gälla även för cisterner mm på platser som vid tidpunkten för installation inte utgjorde vattenskyddsområde.

4 kap 1 § tolkas som att det för cisterner ställs krav på sekundärt skydd i samtliga skyddszoner, inklusive den tertiära skyddszonen.

4 kap 2 § tolkas som att det ställs krav på sekundärt skydd för all annan hantering, än i cisterner, av mer än 250 liter, inom alla skyddszoner utom den tertiära. T.ex. tolkas det som att det ställs krav på sekundärt skydd för farmartankar med mer än 250 liter.

Kravet på sekundärt skydd även för befintliga cisterner mm är positivt för skyddet av vattnet. Karlskoga kommun och Karlskoga Energi & Miljö önskar emellertid att det ska finnas möjlighet för den kommunala nämnden för miljöfrågor (och huvudmannen) att få vetskap om hantering av stora mängder (>250 liter) petroleumprodukter inom vattenskyddsområdet och få möjlighet att ställa krav på t.ex. placering av cisterner/tankar eller tillgång till saneringsmedel (typ Absol). Mot den bakgrunden ändras inte föreskrifterna för sekundär skyddszon. För att förtydliga föreskriften har den emellertid formulerats om något.

§5 Djurhållning

HaVs synpunkt: HaV anser att ingrepp mot djurhållare måste vara motiverat eftersom påverkansbilden är osäker och rekommenderar kommunen att kartlägga var djur hålls i närheten till råvattentäkten. Om reglering anses vara motiverat ska SVA och Jordbruksverket ges tillfället att yttra sig.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen instämmer att det råder en del osäkerheten och kunskapsluckor kring riskerna med djurhållning i förhållande till påverkansbilden. Detta gör dock inte att vi anser att förslaget på anmälan inom primär skyddszon är ett för långtgående

krav. Det är ett sätt för kommunen att kartlägga var djur hålls i närheten av råvattentäkten.

Sökandens svar: Karlskoga kommun och Karlskoga Energi & Miljö delar Länsstyrelsernas uppfattning.

Jordbruksverket har erbjudits att yttra sig över förslagen till vattenskyddsområden med skyddsföreskrifter, men har valt att avstå från att yttra sig.

§11 *Transport av farligt gods*

HaVs synpunkt: HaV anser att vattenskyddsföreskrifterna är ett ineffektivt sätt att införa begränsningar på det allmänna vägnätet eftersom det är svårt att nå ut med information, polisen är tillsynsmyndigheten, samt att det är inte uppenbart bättre att leda om trafik på mindre vägar utanför vattenskyddsområde.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelserna inser problematiken med reglering av trafiken i vattenskyddsföreskrifterna och anser att sökande bör överväga alternativt sätt att skydda vattentäkterna (t.ex. lokala trafikföreskrifter) från riskerna relaterade till trafik.

Länsstyrelsen i Örebro län har dessutom upptäckt under samrådtiden att underlaget om vägar som har anvisats för transport av farligt gods är delvis felaktigt. Väg 205 som sträcker sig längs Lokaåsen och inom vattenskyddsområdet är rekommenderad väg för transport av farligt gods bara på sträckan mellan korsningen med Norrleden och upp till korsningen med väg 237. Från den sista nämnda korsningen är det rekommenderat att fortsätta på väg 237 och inte på väg 205.

Sökandens svar: Karlskoga kommun och Karlskoga Energi & Miljö föreslår att föreskriften avseende transport av farligt gods tas bort och att rubriken ändras till "Uppställning av farligt gods". För att försöka uppnå samma syfte kommer kommunerna/Länsstyrelsen rekommenderas att införa lokala trafikföreskrifter eller liknande.

I föreskrifterna under rubriken "Uppställning av farligt gods" har definitionen av "uppställning" tagits bort, eftersom samma definition redovisas under Definitioner.

Konsekvensutredning

HaVs synpunkt: HaV anser att en noggrann konsekvensbedömning behövs om trafiken ska begränsas.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelserna avvaktar tills sökande har besvarat synpunkterna om transport av farligt gods.

Länsstyrelsen i Örebro län

Definition av "hushållsändamål"

Länsstyrelsens synpunkt: Föreslår att definition av "hushållsändamål" som används i föreskrifterna för Timsälven läggs till föreskrifterna för Gälleråsen.

Sökandens svar: Karlskoga kommun och Karlskoga Energi & Miljö väljer att införa en definition av " normalt husbehov" i föreskrifterna för både Timsälven och Gälleråsen, med i stort sett samma text som i definitionen av "hushållsändamål" i föreskrifterna för Timsälven.

Generella bestämmelser

Länsstyrelsens synpunkt: Generella bestämmelser kan lyftas ur föreskrifterna och läggas till under §14 Allmänna bestämmelser.

Sökandens svar: De generella bestämmelserna redovisas i anslutning till respektive föreskrift för att underlätta för berörda att läsa och förstå skyddsföreskrifterna, t.ex. under samrådsskedet. Länsstyrelser brukar välja att hänvisa till generella bestämmelser under rubriken "Allmänna upplysningar till skyddsföreskrifterna". Karlskoga kommun och Karlskoga Energi & Miljö låter Länsstyrelserna välja om och var generella bestämmelser ska redovisas i de slutliga skyddsföreskrifterna.

§4 Bekämpningsmedel

Länsstyrelsens synpunkt: Föreslår att samma formulering används för undantaget för privatpersoners hantering av bekämpningsmedel i både Gälleråsen och Timsälven, gärna med termer som definieras i föreskrifterna.

Sökandens svar: Karlskoga kommun och Karlskoga Energi & Miljö har beslutat att formulera om föreskriften, så att undantaget från förbud/krav på tillstånd gäller för "privatpersons hantering för normalt husbehov".

Trafikverket

Allmän synpunkt

Trafikverkets synpunkt: Trafikverket förutsätter att normal drift och underhåll av berörda vägar respektive järnvägen ej omfattas av tillståndsplikt och kan ske utan särskilda restriktioner.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelserna anser att Trafikverket som verksamhetsutövare är skyldiga att följa de restriktioner som gäller enligt skyddsföreskrifterna.

Sökandens svar: Karlskoga kommun och Karlskoga Energi & Miljö delar Länsstyrelsens uppfattning.

Andra remissinstanser

Följande myndigheter hade inget att erinra:

Försvarsinspektören för hälsa och miljö, Samhällsbyggnad Karlskoga, Myndighetsnämnd Karlskoga, Försvarmakten, Räddningstjänsten Bergslagen, Skogsstyrelsen och SMHI.

Följande myndigheter avstod att yttra sig:

SGU, Transportstyrelsen, MSB och Jordbruksverket.

REMISS